

N:o 19.

Ank. till Riksd. kansli d. 21 febr. 1893 kl. 3 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckta motioner dels i fråga om konsulat-
avgifternas upphörande m. m. och dels om deras upp-
tagande bland riksstatens ordinarie inkomster.*

(1:sta U. A. och I. A.).

1:o) I en inom Andra Kammaren väckt, till statsutskottets förberedande behandling remitterad motion (n:o 38) har herr *O. A. Brodin* föreslagit, att Riksdagen måtte besluta, att svenska fartyg från och med år 1894 måtte befrias från erläggande af den konsulatafgift af 6,35 öre per registerton, som nu utginge, samt att ett förslagsanslag, beräknadt att ersätta det bidrag, konsulskassan härigenom ginge förlustig, måtte upptagas i riksstaten för år 1894 att för sagda ändamål användas.

Under hänvisande till de motioner, som i samma syfte blifvit af honom afven vid föregående riksdagar väckta, har motionären till stöd för sin framställning hufvudsakligen åberopat, att sjöfartsnäringen allt för mycket betungades af konsulatafgifterna, hvilkas afskaffande, sedan numera beslut fattats om afskrifning af de å jorden hvilande grundskatterna, vore så mycket rättvisare, som dessa afgifter pålagts på administrativ väg utan Riksdagens hörande.

I sjöfartsnäringskomiténs betänkande af den 12 september 1890 har komitén, såsom motionären afven meddelat, framställt förslag om vissa lindringar i fråga om konsulatafgifternas utgående. Men då detta förslag, liksom komiténs utlåtande i öfrigt, icke, för så vidt utskottet inhemtat, varit föremål för Kongl. Maj:ts slutliga pröfning, synas, innan

Riksdagen fattar beslut om uttalande i fråga om den af motionären föreslagna åtgärden för beredande af lättnad åt sjöfartsnäringen, böra afvaktas de framställningar från Kongl. Maj:ts sida, hvartill berörda komités utlåtande och öfriga på denna frågas bedömande inverkan omständigheter må komma att föranleda.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att herr O. A. Brodins förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

2:o) Likaledes har utskottet till behandling förehaft en inom Andra Kammaren af herr *A. Hedin* väckt, jemväl till utskottet remitterad motion (n:o 24), deri föreslagits, att den skatt, som under namn af konsulatafgift erlägges för svenska handelsfartyg, måtte i riksstaten för år 1894 uppföras bland de ordinarie inkomsterna.

I denna motion anföres, hurusom under det att, kort efter representationsreformen, vissa nyare statsinkomster, som *icke* egde karakteren af skatt, blifvit på Kongl. Maj:ts initiativ uppförda i riksstaten, den oegentligheten ännu qvarstode, att en på en särskild näring lagd skatt ej i likhet med öfriga skatter af Riksdagen beräknades och uppfördes uti inkomstbudgeten, och den ännu större oegentligheten, att denna skatt, i strid med grundlagens tydliga bud, bestämdes af Kongl. Maj:t utan ens någon Riksdagens medverkan. Så vore nemligen förhållandet med den skatt, som under namn af konsulatafgift enligt förordningen om konsulativäsendet, § 103, i regeln skall i hvarje hamn, der svensk konsul eller vicekonsul är anställd, af svenskt fartyg, som der lossar eller lastar eller både lossar och lastar, utgöras med 6,35 öre för ton af fartygets afgiftspligtiga dräktighet, oafsedt om konsuls biträde anlitas eller ej, eller om i förra fallet hans embetsåtgärd kunde anses tillräckligt ersatt genom de föreskrifna expeditonsavgifterna.

På Kongl. Maj:ts förslag hade år 1869 *trafikmedlen* första gången blifvit med sitt bruttobelopp upptagna i riksstaten bland statsverkets ordinarie inkomster. Likaså hade på Kongl. Maj:ts förslag i riksstaten för år 1870 *skogsmedlen* uppförts bland de ordinarie inkomsterna. Och slutligen hade äfven på Kongl. Maj:ts förslag enahanda åtgärd vidtagits med *telegrafmedlen*, hvilken statsinkomst år 1872 första gången blifvit synlig i riksstaten. Samtliga dessa af Kongl. Maj:t föreslagna åtgärder hade, enligt motionärens förmenande, afsett att undanrödja faktiska in-skränkningar i Riksdagens budgetsmagt.

Deremot hade konsulatafgiften, ehuru en statsinkomst af skattenatur, hittills i alla afseenden undandragits tillämpningen af de konstitutionella budgetsprinciper, som på Kongl. Maj:ts initiativ gjorts gällande i afseende på de tre förutnämnda inkomstitlarna. För ett sådant undantag från god regel kunde så mycket mindre såsom skäl åberopas den omständigheten, att ifrågavarande afgift vore afsedd för ett specielt ändamål; ty detsamma gälde om de i budgeten uppförda fyr- och båkmedlen. Ej heller kunde det motiveras dermed, att beloppet vore obetydligt. För år 1889 hade den af svenska fartyg erlagda konsulatafgift, enligt norska konsulatkommitténs betänkande, beräknats till 209,000 kronor, således ett belopp högre än hvardera af sex bland de i detta års rikstat upptagna ordinarie inkomster och öfverstigande sammanlagda summan af de två mest betydande bland dessa titlar. Att en del af konsulatafgifterna icke inginge till statsverket, representeradt af konsulkassan, utan såsom löneinkomst behölles af uppördsmännen, förringade ej heller, efter motionärens uppfattning, behörigheten af en anordning, hvarigenom Riksdagen sattes i tillfälle att vinna en fullständigare kännedom om ifrågavarande skatt och dess användning, hvaråt det så mycket mera vore i sin ordning att representationen egnade större uppmärksamhet än hittills, som den drabbade en näring, hvilken betungades af *många* pålagor.

Ehuru det syntes motionären både viktigt och riktigt, att budgeten så vidt möjligt fullständigt utvisade statsskatternas och öfriga statsinkomsters belopp, vore det dock ej ofvan anförda mera formella anmärkning, som utgjorde hufvudskalet till det förslag, motionären, såsom ofvan meddelats, ville underställa Riksdagens pröfning. Att Kongl. Maj:t allena lagstiftade om den ifrågavarande skatten, vore nemligen, enligt motionärens åsigt, en grundlagsstridig beskattningsåtgärd, som ej kunde försvaras med åberopande af att den länge egt rum.

Med anledning af hvad motionären sålunda anført, får utskottet till en början erinra, att, hvad jernvägstrafikmedlen vidkommer, Riksdagen år 1878 beslutit, att dessa medel skola upptagas allenast med det nettobelopp, som kan antagas blifva till statskontoret lemnadt för att användas till andra statsutgifter än jernvägens egna, och att derefter trafikmedlen alltjemt blifvit i riksstaten uppförda med det beräknade nettobeloppet.

Beträffande den nu föreliggande frågan, får utskottet meddela, att, enligt uppgjord approximativ beräkning, Sveriges andel i de förenade rikenas konsulatafgifter år 1891 uppgått till 170,000 kronor, deraf omkring 93,000 kronor tillfallit konsulkassan och omkring 77,000 kronor

influtit vid de olönade konsulaten eller i öfrigt utgått till olönade konsulattjenstemän.

Af ifrågavarande motion framgår, att motionären afsett, att samtliga konsulatafgifterna skulle bland statsverkets inkomster i riksstaten uppföras. Men om också hinder ej möter att i riksstaten upptaga de till konsulskassan ingående afgifterna, synas deremot de af de olönade konsulattjenstemännen, såsom dem tillerkända arfvoden, uppburna konsulatafgifter icke lämpligen kunna och böra vid inkomstberäkningens uppgörande medräknas; och att endast upptaga förstnämnda, till konsulskassan ingående afgifter skulle åter föranleda en oriktig uppfattning om dessa medels verkliga belopp.

Vid sådant förhållande finner sig utskottet icke kunna biträda det af motionären framställda förslag, helst det syfte, detta förslag egentligen synes innebära, eller framkallandet af Riksdagens medverkan vid bestämmandet af konsulatafgifternas storlek, icke kan anses sammanhänga med beslut om att dessa afgifters beräknade belopp skall bland statsverkets inkomster uppföras.

Utskottet hemställer alltså,

att herr Hedins förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 februari 1893.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation

af herr *S. G. von Friesen* mot vissa delar af motiveringen.